

ÅRSMELDING 2021

● STIFTELSEN NORSK FOLKEMUSEUM

Innhold

MUSEA I SAMTID OG FRAMTID	3
STYRETS BERETNING	4
NØKKELTALL OG BESØKSSTATISTIKK	8
FORSKNING OG KUNNSKAPSPRODUKSJON STIFTELSEN	9
NORSK FOLKEMUSEUM	11
IBSEN MUSEUM & TEATER	13
EIDSVOLL 1814	14
BYGDØ KONGSGÅRD	16
NORSK MARITIMT MUSEUM	18
BOGSTAD GÅRD	20
DOKUMENTASJONSAVDELINGEN	21
KONSERVERINGS-AVDELINGEN	24
KOMMUNIKASJONS- OG MARKEDSAVDELINGEN	26
ØKONOMI- OG ADMINISTRASJONSAVDELINGEN	28
VEDLEGG 1: OVERSIKT VEDLIKEHOLD NORSK FOLKEMUSEUM	29
VEDLEGG 2: PUBLIKASJONER	30

MUSEA I SAMTID OG FRAMTID

«Musea våre er uttrykk for utviklinga av eit samfunn, sjølvkjensla i ein nasjon, standarden for ytringsfridom og demokrati i ein fellesskap. Museumsinstitusjonar er demokratiske berebjelkar.» *Musea i samfunnet – Tillit, ting og tid.*

Medan koronapandemien kasta lange skuggar over musea også i 2021, arbeidde musea under krevjande vilkår. Musea var mellom dei første verksemdene som vart stengde ned, og mellom dei siste som fekk opne, og i alt var vi stengde ned 40% av moglege opningsdagar. Når vi ser mot meir normale tider, er det grunn til å reflektere litt over korleis musea skal fylle rolla si frametter. Var det for enkelt å stenge musea, og i så fall kvifor? Korleis kan musea vere enda viktigare i framtida?

I løpet av året arbeidde stiftinga og avdelingane fram nye strategiar, basert på kunnskap, berekraft og mangfald. Om musea skal lykkast i å vere demokratiske berebjelkar må vi bidra til samfunnsutviklinga og samfunnsdebatten. Da må vi byggje på den kunnskapen vi har og utviklar, og bringe han til torgs i dagens debattar. Kunnskap er ikkje ein statisk storleik, vi må stadig skape ny innsikt gjennom forskning og utvikling.

Kjernekompetansen vår er å ta vare på og forvalte kunnskap om gjenstandar og praksisar frå nær og fjern fortid, og halde fram verdien i langsiktig forvaltning. For musea våre vil det vere ulike område, men målet er den same; vi skal bruke kunnskapen vår til å auke forståinga for korleis vi kan skape eit meir berekraftig samfunn.

Ingen museum dekkjer alt, men saman dekkjer vi mykje. Derfor er også mangfaldet vesentleg. Møtet med fortida er mange ulike stemmar vevde inn i kvarandre, nokre synlege, andre mindre. Korkje fortida eller samtida er ei homogen forteljing. Kven og kva vi fortel om er viktig, men også korleis vi fortel det og til kven. Oppgåva var er i dagens samfunn, og da må vi også stå i dialog med samtida.

Det er alltid fare for at ord som kunnskap, berekraft og mangfald blir berre politiske honnørord. Det er gjennom handling vi gir dei mening og fylde. Den oppgåva må løysast om vi skal aksle oppgåva å vere demokratiske berebjelkar, og ta rolla i «vår eiga tids forståing av oss sjølve – både kven me har vore, kven me er og kven me vil vera»

I årsmeldinga håpar vi å gi eit innblikk i noko av den kunnskapen og det mangfaldet vi har med oss. Tusen takk til alle tilsette som har lagt ned ein formidabel innsats også i 2021. Vi håpar meldinga kan syne litt av rikdomen i arbeidet.

Beste helsing,

Nina Refseth
Direktør stiftelsen Norsk Folkemuseum

Museene i Oslo var stengt for publikum frem til 26. mai. Foto: Stian Nybru, Norsk Folkemuseum.

STYRETS BERETNING

Stiftinga Norsk Folkemuseum består av seks museumsavdelingar: Norsk Folkemuseum, Bygdø Kongsgård, Bogstad Gård, Eidsvoll 1814, Ibsenmuseet og Norsk Maritimt Museum. Ibsenmuseet er oppgradert og klar for nyopning som Ibsen Museum & Teater, men på grunn av manglande finansiering av drift, er verksemda inntil vidare stengt. Stiftinga har fire fellesavdelingar; økonomi og administrasjon, konservering, dokumentasjon, og marknad og kommunikasjon.

Hovudformålet til stiftinga Norsk Folkemuseum er å samle, dokumentere, forvalte og stille ut bygningar og gjenstandar som belyser liv og livsvilkår i Norge, med hovudvekt på tida etter reformasjonen. Oppdraget omfattar også kunnskap om liv og livsvilkår i Norge, og formidling av kunnskapen både vitskapleg og for ålmenta.

Kulturdepartementet oppnemnde nytt styre med verknad fra 1. juli 2021. Første halvår bestod styret av Gunn Karin Gjul (styreleiar), Trude Drevland, Knut Ljøgdø og Rina Sunder oppnemnd av staten. Andre halvår bestod styret av Olemic Thommessen (styreleiar), Terje Breivik, Christina Hætta og Rina Sunder. Dei andre representantane satt gjennom heile året. Benedicte Rustad er vald av Venneforeningen ved Norsk Folkemuseum, Terje Gløersen vald av Venneforeningen ved Norsk Maritimt Museum. Monika Mørch og Harald Hilsen er valde av dei tilsette.

Det vart i første halvår halde tre styremøte, to av desse digitalt. Andre halvår vart det halde fire styremøte, eitt av desse digitalt. Det var høve til å delta digitalt ved to av dei andre møta.

ÅRET SOM GJEKK

Kulturen er mellom dei samfunnsområda som har vore hardest ramma av tiltaka knytte til koronapandemien. Musea var mellom dei første verksemdene som vart stengde ned, og mellom dei siste som fekk opne. Alle museumseiningane i Oslo kommune vart stengde for publikum fram til 26. mai, og også verksemda på Eidsvoll var sterkt preget av reguleringar. For dei første fem månadene var det derfor svært avgrensa inntekter. Reisestriksjonane påverka også besøket i sommar-sesongen.

Ved inngangen av året var situasjonen for stiftinga svært krevjande. På grunn av høge eigeninntekter, var stiftinga Norsk Folkemuseum ikkje inne på den automatiske kompensasjonsordninga til Kulturdepartementet, men var avhengig av enkeltsøknader via Norsk Kulturråd. Dette løyste seg i april, da departementet endra vilkåra slik at også stiftinga vart omfatta. Dette gav en langt meir føreseieleg situasjon for drifta, og rom for å satse meir offensivt inn mot sommar-sesongen.

Med manglande internasjonal turisme gav det rom for ei auka satsing mot det norske publikummet. Dette gav ei positiv utvikling i besøksutviklinga enn året før. I 2021 vart det samla løyst 152 264 billetter i stiftinga. I tillegg kjem eit estimert besøk på 95 210. Frå og med 2022 vil berekninga av estimert besøk berre vere knytt til faglege arrangement, og tala vil av den grunn ikkje bli direkte samanliknbare.

Sjølv om dette utgjør berre 35% av besøket i 2019, var det

Fra arbeidet med utstillingen «Tidsrom 1600 – 2014» på Norsk Folkemuseum. Foto: Haakon Harriss, Norsk Folkemuseum.

likevel ein vekst på 48% mot 2020. Veksten var størst på Norsk Folkemuseum. Den positive utviklinga heldt fram utover hausten, og i desember var besøket opp i 92% av 2019. Det er eit mål i også vidare å styrke arbeidet med eit regionalt og nasjonalt publikum, på same tid som vi ønskjer dei internasjonale turistane velkomne tilbake.

Godt planarbeid resulterte også i eit fornya utstillings- og formidlingstilbod ved alle avdelingane. Etter mange års arbeid opna endeleg utstillinga Tidsrom 1600-1914, om dess- verre med ei avgrensa opningsmarkering. Tidsrom 1600-1914 omfatta både ei full oppgradering av Bybygg og ein full ny utstilling. Bygnaden er no eit tidsmessig og oppdatert museumslokale, universelt utforma og med rom for framtidig utvikling. Utstillinga i seg sjølv er svært godt motteke av publikum, og er truleg den mest gjenstandsrike som nokon gong har opna ved Norsk Folkemuseum. Ved Norsk Maritimt Museum opna barneutstillinga Oppdag havet i juni, ei utstilling som tek opp myter, fakta og miljø. Den fantasirike utstillinga har vore godt besøkt av barn sidan opninga. Det var også fleire mindre utstillingar, mellom anna Revolusjonstid og opning av Jernverksmodellen på Eidsvoll1814, som også hadde stort engasjement knytt til valet. Bogstad Gård prioriterte arbeidet med førebuinga av nytt kunstrom.

Ferdigstillinga av Tidsrom, arbeidet med ny utstilling i Båthallen ved Norsk Maritimt Museum og rehabiliteringa av Ibsens leilegheit har vore mellom hovudoppgåvene til konserveringsavdelinga. Arbeidet med Bååstede, tilbakeføringa av samiske gjenstandar til samiske museum, har gjort dei første

tilbakeføringane moglege. Også dokumentasjonsavdelinga arbeidde mykje med grunnlag for dei store utstillingane. Totalt forvaltar stiftinga ein bygningsmasse på 90.000 kvm, 180 kulturhistoriske bygningar, over 300.000 kulturhistoriske gjenstandar og 2,6 millionar fotografi. Det er eit stort vedlikehaldsetterslep på driftsbygningane i stiftingane, og det er også stort behov for ein fornya kritisk gjennomgang av kulturhistoriske bygningar. Det har vist seg vanskeleg å få rom til større oppgraderingar av eksisterande bygningsmasse, sjølv om dette både frå eit økonomisk og frå eit miljøperspektiv ville vere meir berekraftig.

Forsking- og kunnskapsutvikling er en integrert del av museets verksemd og samfunnsoppdrag. Totalt publiserte tilsette i stiftinga 6 «større publikasjonar», 8 fagfelleurderte artiklar og 23 andre publiserte fagartiklar i 2021. Under pandemien utførte Norsk etnografisk granskning fleire store innsamlingsprosjekt. Prosjektet Virus i samarbeid med Memoar, samla inn minne frå perioden, som også resulterte i ein podcastserie Ressursane i dokumentasjonsavdelinga bidrog også i innsamlinga av minner frå norske sjøfolk under pandemien, i regi av Norsk Maritimt Museum.

Marinarkeologien har arbeidd vidare med utgravingane i Bjørvika. Dokumentasjonen av vraket av den irske skuta Providentz skapte stor interesse både i Irland og her heime. EEA grants prosjektet «Water World» i samarbeid med CNANS starta opp med workshop i Lisboa.

Eidsvoll 1814 avslutta forskings- og formidlingsprosjektet

«Founding Fathers across the Atlantic» i samarbeid med mellom anna institusjonar i USA, formidla i eit større utstillingsprosjekt og fleire bokutgivingar. To prosjekt med støtte fra Kulturrådets museumsprogram for forskning vart avslutta i 2021. Fotonettverkets treårige prosjekt «Norsk Fotohistorie 1940 – 2011», ledet av Norsk Folkemuseum i samarbeid med Preus museum og Norsk Teknisk Museum og nettverket for Bygningsvern og tradisjonshåndverk sitt treårige prosjekt «Bygningsvern-håndverk-forskning», leia av Norsk Folkemuseum.

Museumsmeldinga Meld St 23 (2020-2021) *Musea i samfunnet – Tillit, ting og tid* vart lagt fram 26. mars. Meldinga viser den overordna politiske retninga for museumspolitikken frametter. Meldinga legg vekt på solid kunnskapsproduksjon, relevant formidling, heilskapleg samlingsutvikling, trygg ivaretaking, og aktiv samhandling. Dette gir tydelege signal for prioriteringar og arbeid vidare. I juni vedtok styret ein ny strategi for stiftinga, bygd på berebjelkane kunnskap, berekraft og mangfald, og det har gjennom hausten vore arbeid fram avdelingsvis strategiar og politikkar for verksemda.

TILSETTE

Stiftinga har i gjennomsnitt hatt 209 årsverk i 2021. Dette er ein vekst på ti mot 2020, men likevel 17 færre enn i 2019. På grunn av dei usikre eigeninntektene har ledige stillingar i stor grad stått ubesatte i lengre periodar enn normalt, men med full drift er det behov for også å komme nærare normal bemanning.

ARBEIDSMILJØ

Det vart gjennomført ei medarbeidarundersøking der resultat vart lagt fram i januar 2021. Undersøkinga har vore følgd opp i dei enkelte avdelingane. Styret vurderer at arbeidsmiljøet er tilfredsstillande, og er kjend med at administrasjonen arbeider kontinuerleg med vidare utvikling. Styret legg særleg vekt på at arbeidet med kompetanseutvikling, informasjon og organisasjon blir styrkt.

Stiftinga har eit arbeidsmiljøutval (AMU) med seks medlemmar. Direktør, personalkonsulent og avdelingsdirektør på Eidsvoll 1814 møter frå leiinga, hovudverneombodet og to verneombod møter frå dei tilsette. I tillegg deltar dei andre tre verneomboda på møta som observatørar. Utvalet har hatt fire møte i 2021.

Det er regelmessige møte mellom leiinga og tillitsvalde frå dei fire fagforeiningane som har forhandlingsrett. Det blir lagt stor vekt på samarbeid med organisasjonane til dei tilsette. Stiftinga har utarbeidd rutinar for varsling om kritikkverdige forhold.

Sjukefråværet for 2021 som heilskap var på 7,9 % mens for 2020 var fråværet på 5,7 %. Medan langtidsfråværet gjekk ned mot slutten av året, auka korttidsfråværet. Dette har truleg samanheng med pandemien og isoleringsreglane. Det vart meldt inn ein personskade i 2021.

LIKESTILLING OG INKLUDERING

Av totalt 209,31 årsverk vart 118,28 årsverk utført av kvinner og 91,03 årsverk utført av menn. Det er ein svak auke i årsverk utført av menn samanlikna med 2020. Mellom dei fast tilsette er om lag 15 nasjonalitetar representerte.

Det er lagt vekt på å jamne ut lønnskilnader mellom kjønn og stillingar innan same fag- og ansvarsområde. Det er også gjennomført ei kartlegging av ufrivillig deltid i 2021.

Leiinga bestod ved årsskiftet av tre menn og fem kvinner. Styret består av fire kvinner og fire menn. Gjennom den nye strategien skal arbeidet med likestilling og mangfald vere ein integrert del av alle delar av verksemda, og integrert i alle planverk.

For å styrke arbeidet mot publikum og på same tid får ei større breidde i kompetansen, utlyste Norsk Folkemuseum vertsskapsstillingar med kompetanse i polsk, urdu, nord-samisk og teiknspråk. Særleg var det polskspråklege tilbodet populært. tiltaket gav også auka kompetanse i staben. Ved utlysing av nye stillingar gjer vi særleg merksame på målsettinga om auka mangfald, og kvalifiserte kandidatar blir oppmoda til å søkje uansett alder, kjønn, funksjonsevne eller kulturell bakgrunn.

Stiftinga arbeider medvite med sosial berekraft og inkludering. Samarbeidet med Unikum på Bygdø Kongsgård er vesentlege for arbeidet med områda i Folkeparken. Norsk Maritimt Museum samarbeider med veteranforbundet SIOPS i prosjektet Medvind ved Norsk Maritimt Museums bruk av skonnerten Svanen har verksemda fått positiv erfaringar med sosial inkludering. Sommaren 2021 starta også ungdomsprosjektet Svanen søker mannskap, som har som målsetting å gi ungdom i Oslo og omland nye utfordringar og meistringsopplevingar. Prosjektet er i samarbeid med FRIGO.

Stiftinga har frå hausten 2021 igjen kunne ta imot praktikanter og har også tilsette i jobbtrening.

For nærare omtale viser vi til Likestillingsredegjørelse 2021, som er lagt ut på nettsidene våre, <https://norskfolkemuseum.no/organisasjon>.

YTRE MILJØ

Verksemda ved stiftinga Norsk Folkemuseums verksemd skadar så vidt ein veit ikkje det ytre miljøet, og det er utvikla ein omfattande internkontroll på området. Alle avdelingane er sertifiserte som Miljøfyrtårn. Landbruksverksemd på Bygdø Kongsgård blir følgd opp gjennom et aktivt internkontrollarbeid med Kvalitetssystemer i Landbruket (KSL). Bygdø Kongsgård er godkjend som økologisk verksemd. Serveringsstaden Gartneriet serverer lokale varer, og er DEBIO-sertifisert. Stiftinga har ambisiøse mål for å bruke kunnskapen ved musea til å styrke kunnskapen rundt miljø og økologisk berekraft.

REKNESKAPEN FOR 2021.

Rekneskapen for stiftinga Norsk Folkemuseum viser driftsinntekter på til saman kr. 292 690 942. Inntektene i 2020 var på kr 264 840 056. I 2019 som var det siste året før koronapandemien, var driftsinntektene på kr. 329 077 186.

Pandemien har hatt store konsekvensar for inntektsutviklinga, men vi ser ein auke av driftsinntektene frå 2020 til 2021. Auken heng saman med både auka tilskott, men også auke i besøket og av det auka eigeninntekter. Rekneskapen viser eit overskott på kr 602 340, mot eit budsjettert 0-resultat. Arbeidet med å sikre gode publikumstilbod etter nedstenginga har vore kombinert med aktiv kostnadsstyring.

Likviditeten har vore tilfredsstillande gjennom hele året. Midla er plasserte i bank og rentefond.

Ut frå omfanget av verksemda skulle Norsk Folkemuseum ha ført alle pensjonspliktene i rekneskapen. Museet er medlem av Statens Pensjonskasse (SPK), men for denne ordninga er det ikkje berekna eige (fiktivt) fond som dei årlege premieinnbetalingane blir førte mot. Endringa i pensjonspliktene gjeld reguleringspremie for tidlegare pensjonsordningar ved Eidsvoll 1814 og Norsk Maritimt Museum.

Overskottet på kr. 602 340 blir godskrive annan eigenkapital.

Vi vurderer at stiftinga Norsk Folkemuseum ikkje er eksponert for større risikofaktorar. Drifta i stiftinga er basert på årlege tilskott frå Kulturdepartementet. Ordinært statstilskott utgjorde ca. 61 % av dei totale inntektene i 2021. Dette er ein nedgang fra 65% i 2020.

Årsrekneskapen er utarbeidd under føresetnad av vidare drift. Det ligg ikkje føre ekstraordinære forhold som påverkar årsrekneskapen, og det er heller ikkje vesentlege forhold som har inntreft etter at balansen er sett opp.

UTSIKTANE FRAMOVER

Satsinga på eit regionalt og nasjonalt publikum vil bli ført vidare både i formidlings- og marknadsarbeidet. Ved å utvikle nye tilbod basert på kunnskapen ved museet er målet å gjere musea enda meir attraktive som besøksstad og som kunnskapsstad. Nye utstillingar og utviklingsprosjekt er planlagt dei næraste åra, og gjennom samarbeid og støtte frå private fond og stiftingar vil vi kunne løfte desse. Styret forventar at Ibsen Museum & Teater vil motta driftstilskott og kunne opne i løpet av 2022. Dette vil gi eit fornya tilbod både til fastbuanede og turistar.

Det er likevel grunn til å understreke at besøkstal og publikumsinntekter også i 2022 og 2023 kan bli påverka av koronapandemien. Den internasjonale turismen vil neppe vere tilbake for fullt, og det kan vere ein risiko for at smitteutbrot kan redusere publikums mobilitet også i Norge.

Utbygginga av nytt Vikingtidsmuseum vil kunne påverke verksemda ved fleire av einingane. På sikt vil dette kunne

bidra til auka publikumsgrunnlag, men utbyggingsperioden gir stor uvisse knytt til direkte effektar på drifta av Norsk Folkemuseum. Infrastrukturen ut til Bygdø er allereie belasta, og dette vil kunne gi auka problem med trafikk og tilgang til både Norsk Folkemuseum, Bygdø Kongsgård og Norsk Maritimt Museum.

I løpet av dei neste to åra må stiftinga flytte ut av magasina i Ekeberg. Dette fører med seg både eit stort ekstraarbeid og også auka kostnader. Det er eit mål å finne ei langsiktig og betre eigna løysing på magasinbehova for stiftinga i løpet av 2022.

Nye strategiske planar er med å gi retning for prioriteringane for framtida. For at musea skal fylle samfunnsrolla, er det viktig å setje av ressursar både til kunnskapsutvikling, til forvaltning og til nytenkande formidling. Dei tilsette er den viktigaste ressursen i stiftinga Norsk Folkemuseum, med høg og unik kompetanse og evne og vilje til nytanking.

Styret vil takke alle tilsette for den innsatsen kvar einskild legg ned, og er trygg på at dette er det beste grunnlaget for å bygge stiftinga Norsk Folkemuseum vidare for framtida.

Oslo, 22. februar 2022

**Olemic Thommessen (styreleder),
Christina Hætta (nestleder),
Benedicte Rustad, Terje Breivik, Rina Sunder,
Monica Mørch, Terje C Gløersen og Harald Hilsen**

Dyrene på beite ved Trøndelagstunet på Norsk Folkemuseum er populære for både store og små. Foto: Norsk Folkemuseum.

NØKKELTALL OG BESØKSSTATISTIKK FOR STIFTELSEN

Kommentarer besøksstatistikken: Under er det kun kolonnen Billett (det faktiske antallet billettregistreringer) som er beregnet og rapportert til Kulturrådets museumsstatistikk for 2021. Kategorien Estimert besøkstall er utelatt i henhold til protokoll fra styremøte høsten 2021.

Stiftelsen Norsk Folkemuseum har i 2021 hatt en økning i antallet billettregistreringer på 48%, som tilsvarer 49 424 flere billettregistreringer i 2021 sammenlignet med tallene fra 2020. Kun Eidsvoll holdt åpent for billettsalg gjennom hele 2021. De fire andre arenaene var pålagt stengt i perioden januar-medio mai, opplevde et moderat besøkstall gjennom sommeren, fikk en brukbar høst og et åpent vindu i første halvdel av desember, med et flott besøkstall i forbindelse med julemarkedene og førjulsarrangementene. Folkemuseets julemarked som ble arrangert i de to helgene 4.-5. og 11.-12. desember registrerte til sammen 21 710 billetter på de fire markedsdagene.

NØKKELTALL	2021	2020
Kunsthistoriske gjenstander	1 587	1 628
Kulturhistoriske gjenstander	275 473	274 497
Arkeologiske gjenstander	63 154	61 991
Fotografier	2 550 000	2 550 000
Farkoster: flytende / på land	5 / 137	5 / 137
Kulturhistoriske bygninger	182	182
Kulturlandskap	6	6
Hageanlegg	31	31
Driftsinntekter	293 mill kr	265 mill kr
Årsverk kvinner	118,28	114,84
Årsverk menn	91,03	83,95
Sykefravær	7,90 %	5,70 %

Nøkkeltallene er hentet fra innrapportert museumsstatistikk.

Besøksstatistikk STIFTELSEN	2021			2020			Endring %	Endring antall
	Billett	Estimert	Total	Billett	Estimert	Total		
HELE ÅRET								
Norsk Folkemuseum	108 844		108 844	65 877		65 877	65%	42 967
Bogstad Gård	5 882	67 208	73 090	2 917	58 031	60 948	102%	2 965
Eidsvoll 1814	16 572	26 939	43 511	17 081	31 901	48 982	-3%	-509
Bygdø Kongsgård	1 676	1 063	2 739	1 071	695	1 766	56%	605
Norsk Maritimt Museum	19 290		19 290	15 894		15 894	21%	3 396
Sum	152 264	95 210	247 474	102 840	90 627	193 467	48%	49 424

Totaloversikt over besøksutvikling 2021 vs. 2020.

Museets dokumentasjonsmateriale brukes daglig i forskning og kunnskapsutvikling. Konservator Marie Fongaard Seim i Kulturhistorisk seksjon sjekker gjenstandsinformasjon på analoge katalogkort. Foto: Marie Skoie, Norsk Folkemuseum.

FORSKNING OG KUNNSKAPSPRODUKSJON I STIFTELSEN

Forskning og kunnskapsproduksjon er en grunnleggende og integrert del av all virksomhet i stiftelsen Norsk Folkemuseum, og skal bidra til å øke kunnskapen om og innsikten i fagfeltene våre, både i fagmiljø og generelt i samfunnet. Vi legger derfor stor vekt på god formidling av forskninga ved museet, samtidig som de vitenskapelige kravene til forskning i museumssektoren er de samme som for universitets- og høgskolesektoren. Innsamling, forvaltning, forskning og formidling skal henge sammen i en verdikjede.

Nærværet av arkiv, gjenstander og forvaltning, den direkte kunnskapsutvekslinga med publikum, arbeid med immateriell kulturarv og med utstillinger gjør museene til særegne miljøer for kunnskapsutvikling.

Størstedelen av forskningsaktiviteten i stiftelsen foregår ved Norsk Maritimt Museum, Eidsvoll 1814 og Norsk Folkemuseum.

NORSK MARITIMT MUSEUM ARKEOLOGISK SEKSJON

På tross av Covid-restriksjoner har arkeologisk seksjon presentert sin forskning på to internasjonale konferanser. Tori Falck, Sarah Fawsitt og Hilde Vangstad har deltatt i «Symposium on Boat and Ship Archaeology (ISBSA16) i Zadar, Croatia, med to foredrag. Disse skal publiseres med medvirkning av flere ansatte i Stiftelsen Norsk Folkemuseum. Sarah Fawsitt har også presentert Providentz funnet i et foredrag på 27th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists (EAA) i Kiel, Tyskland.

I 2021 er det publisert en artikkel på nivå 1 av Sarah Fawsitt og Lin Cecilie Hobberstad. Dessuten ble det publisert tre

populærvitenskapelige artikler i Menneske og Havet og i Aftenposten Historie.

I 2021 har Pål Nymoen gjennomført en forskningsundersøkelse av Ulvøysundvraket i samarbeid med NTNU. Og undersøkelsen av Flisevraket har ført til ny kunnskap som skal snart publiseres i nær fremtid. Dessuten har det vært omfattende forskningsaktivitet rund Bjørvikafunnene.

NORSK MARITIMT MUSEUM FORSKNINGS- OG UTSTILLINGSSEKSJONEN

Museets årbok *Mennesket og havet* ble utgitt som vanlig, med tre fagfelleverderte vitenskapelige artikler og åtte mindre, populærvitenskapelige arbeider. Av andre vitenskapelige publikasjoner nevnes Elisabeth S. Korens artikkel i *International Journal of Maritime History*: «The coal trade surplus and merchant seafarers in British-Norwegian relations during the First World War». Elisabeth S. Koren satt i en phd.-komite ved Syddansk Universitet.

NMM er koordinator for Sjøfartsnettverket, og arrangerte en digital nettverkssamling og en to-dagers fysisk samling ved Marinemuseet i Horten. Museet fikk tilslag på midler fra Kulturrådet for å utvikle metoder for 3D-dokumentasjon av tradisjonsbåter i samlingen, sammen med andre museer. Prosjektet vil gå over tre år.

I prosjektet «Den siste istid», støttet av Norges Forskningsråd, ble det gjennomført fem digitale samlinger. Efstathia Dorovitsa leverte sin PhD-avhandling for bedømming i desember 2021, og Eyvind Bagle ved NMM gjennomførte

sluttseminar for sin PhD-avhandling i september. Bagle vil levere sitt arbeid i 2022.

Historikeren Colin J. Davis, som er pensjonert professor fra University of Alabama, USA, innledet opphold som gjesteforsker ved NMM. Det var noe utsatt på grunn av koronarestriksjonene, men han kom til museet i september og skal bli til mai 2022. Davis skal intervju tidligere ansatte ved Den norske Amerikalinje, med tanke på å skrive en bok om arbeidskulturen på den transatlantiske linjefarten.

EIDSVOLL 1814

Museet har avholdt seminar 3, kalt "Iconic National Monuments – and the Stories We Make Them Tell" i prosjektet *Founding Fathers across the Atlantic – history and legacy in Norway and USA* med deltakere fra Argentina, Storbritannia, USA og Norge. Prosjektets bok 2, «Transatlantiske forbindelser – norsk-amerikanske relasjoner i 200 år», ble lansert i oktober.

Som koordinerende museum for Nasjonalt museumsnettverk for demokrati og menneskerettigheter og som norsk deltakerinstitusjon i FIHRM (Federation of international human rights museum), har én forsker bidratt i prosjektet "Increasing Democratic Competency and Human Rights Awareness among Young People" med base i Sofia (Bulgaria).

Eidsvoll 1814 har sammen med Norsk Folkemuseum bidratt i «Herregårdsprosjektet» *Opphøyet og oversett* (støttet av Kulturrådet). I 2021 har bearbeiding av artikler til den kommende antologien stått i sentrum av arbeidet, og tre av stiftelsens forskere har bidratt (to fra Norsk Folkemuseum og én fra Eidsvoll 1814).

Museet bidrar også i det regionale Eidsivating-prosjektet i samarbeid med blant andre landslovprosjektet ved CAS (Senter for grunnforskning – Det norske videnskapsakademi). Én forsker fra Eidsvoll 1814 bidrar med artikkel i kommende antologi.

NORSK FOLKEMUSEUM KULTURHISTORISK SEKSJON

Forskningsbaserte utstillinger: Utstillingen «TIDSRUM 1600-1914» åpnet i juni, og bygger på omfattende kunnskapsproduksjon og forskning gjennom flere år. I tillegg til selve utstillingen, har arbeidet også vært formidlet i tilhørende publikasjoner, og Kulturhistorisk seksjon har blant annet deltatt med innlegg på museenes forskerkonferanse. Nyinnredningen av Lendestova i Friluftsmuseet bygger på forskning som i år har vært presentert gjennom vitenskapelige artikler og konferanseinnlegg. Det har også vært utført masteroppgaver i tilknytning til disse prosjektene der en ble levert i 2021.

I samarbeid med Dokumentasjonsavdelingen har Kulturhistorisk seksjon ledet og avsluttet forskningsprosjektet «Norsk Fotohistorie 1940-2011», forankret i Norges Fotografforbund og Fotonettverket med støtte fra Kulturrådets program «Forskning i museer» 2018-2020. I prosjektet inngår også koordinering av dokumentasjonsprosjektet «Fotografen for-

teller» på minner.no, samt bokprosjektet «Norsk Fotohistorie 1940-2010».

I samarbeid med Bogstad gård, Eidsvoll1814 og Bygdø Kongsgård har Kulturhistorisk seksjon deltatt i Herregårdsnettverkets prosjekt «Opphøyet og oversett» med støtte fra Kulturrådets program «Forskning i museer» 2018-2020. Bearbeiding av artikler til den kommende antologien har stått i sentrum av arbeidet.

Museets årbok *By og bygd nr. 48*, «Ved et tidsskille», ble utgitt i 2021 med tema Norsk Folkemuseums virksomhet siden det forrige, store jubileet i 1994. Den har tre fagfelleverderte vitenskapelige artikler og for øvrig 13 populærvitenskapelige tekster. Av andre større publikasjoner kan nevnes «BÅÅSTE-DE - The Return of Sámi Cultural Heritage» med artikler fra avslutningskonferansen om prosjektet der eierskapet til en rekke samiske gjenstander tilbakeføres til samiske museer.

Som del av museets vitenskapelige virksomhet har vi også i 2021 mottatt studenter, holdt forelesninger, deltatt i eksamenssensur og fagfelleverdinger. Til tross for pandemien og mye hjemmekontor har vi hatt MA-student fra museologi ved UiO i seksjonen i tre måneder. Siv Ringdal har veiledet en student som leverte sin master ved Universitetet i Oslo basert på Lendestovas historie.

NORSK FOLKEMUSEUM BYGNINGSANTIKVARISK SEKSJON

Bygningsantikvarisk seksjon har siden 2018 ledet prosjektet «Håndverksforskning» (HåF) med støtte fra Kulturrådets program «Forskning i museer» 2018-2020. Prosjektet eies av Museumsnettverk for tradisjonshandverk og åtte museer har deltatt. Vi har også mottatt noe publiseringstøtte fra Riksantikvaren til utgivelse av *By og bygd nr. 49*.

Av påbegynte forskningsprosjekter kan nevnes at Bygningsantikvarisk seksjon leder forskningsprosjektet «Gift i bygningsvernet» med midler fra Kulturrådets program 2021-2023 og der fem museer deltar. Prosjektet eies av Museumsnettverk for tradisjonshandverk og er et samarbeid med Telemarksforskning. Riksantikvaren har støttet undersøkelser av forholdene utenfor museene. Bygningsantikvarisk seksjon samarbeider også med Telemarksforskning og UiT om et større forskningsprosjekt, «Toxic Heritage». Prosjektet eies av Telemarksforskning. Prosjektet vil tangerer nettverkprosjektet Gift i bygningsvernet.

* Se vedlegg 2 for liste over publikasjoner på slutten av årsmeldingen.

Bybygg på Norsk Folkemuseum. Foto: Stian Nybru, Norsk Folkemuseum.

NORSK FOLKEMUSEUM

Tall på billettsalg: 108 844

Tall på åpne dager: 218

(Koronastengt 1.01 – 25. 05 + 24. og 25.12)

Tall på årsverk: 92

Billettinntekter: 8 510 409

Leieinntekter: 1 618 274

Salg av varer og tjenester: 10 321 397

Tilskudd og gaver: 867 886

Norsk Folkemuseum er et kulturhistorisk museum som viser dagliglivets historie fra 1500 til i dag. I tillegg til et stort friluftsmuseum med bygninger fra hele perioden, har museet faste utstillinger innen blant annet draktskikk, folkekunst, kirkekunst, samisk kultur og leketøy. Museet er organisert i fire seksjoner: bygningsantikvarisk, kulturhistorisk, formidling og drift.

Den nye utstillingen TIDSRUM 1600-1914. Foto: S. Nybru, Norsk Folkemuseum.

Den 12. juni gjenåpnet museet «Bybygg», etter over ti års rehabiliteringsarbeid. Den nye basisutstillingen «TIDSRUM 1600-1914» dekker to av etasjene, og er den mest gjenstandsrike utstillingen som er åpnet på museet noensinne. Utstillingen tar for seg bykultur og framveksten av borgerskapet i det norske samfunnet. Forskningsarbeidet med utstillingen har pågått siden 2013, og selve utstillingsproduksjonen har gått over fem år. I tredje etasje er det klargjort for publikumstilgjengelig gjenstandsmagasin, og bygget inneholder også nytt klimatisert arkivmagasin.

Av mindre, temporære utstillinger presenterte Ida Lorentzen malerier med motiver fra Norsk Folkemuseum: installasjonen «Bloodlines» i Raulandstua og «Historien om 12 malerier» i Utstillingshallen. Fotoutstillingen «Middag i Norge 2020» med bilder av Andrea Gjestvang ble vist utenfor Obosgården - Wesselsgate 15. Utstillingen er produsert av MatPrat og viser 26 ulike husstander mens de spiser middag.

«Bloodline» i Raulandstua. Foto: Haakon Harriss, Norsk Folkemuseum.

Formidler Jehanzeb Iqbal var tunvert i Numedal og holdt daglige omvisninger på urdu. Foto: Trine Sirnes, Norsk Folkemuseum.

Museet legger stor vekt på målgruppeorientert formidling gjennom omvisninger, levendegjøring og arrangementer. I tillegg er skole- og undervisningstilbud et viktig tilbud.

Snekkersmia åpnet til Sankthans og ble umiddelbart et attraktivt publikumstilbud. Her har tunverter vært aktive formidlere alle dager i høysesong og i helger i lavsesong. Bondegårdsslekene bød på aktiviteter for hele familien, med mulige konkurranser i å løfte melkespann, kaste hestesko, gå på stylter og stable ved.

Arrangementene «Med verden på hodet» og «Verden baker flatt» var begge arrangementer som inviterte til et bredere mangfold publikumsmessig og innholdsmessig. Utfordringene gikk først og fremst på for kort tid fra idestadium til gjennomføring. Vi ønsker å videreutvikle begge arrangementene i 2022, med mer tid til planlegging i samarbeid med eksterne aktører. Jul på Norsk Folkemuseum fra 1. søndag i advent til og med nyttårsaften ble et høydepunkt, med gode besøkstall koronarestriksjonen tatt i betraktning. Utstillingen Juletradisjoner står åpen i hele perioden. Nærmere 22 000 personer besøkte julemarkedene de to første helgene i desember. Det er svært gledelig! Rundt 2000 elever deltok i undervisningsopplegg. Drøyt 4000 personer fant veien til museet utenom julemarkedshelegene og skoleprogrammet.

Museet forvalter totalt 40 000 m2 bygningsmasse, med tilhørende stort driftsansvar innen el, vann, bygg, renhold, osv. I tillegg blir også Ibsenmuseet driftet herfra. I 2021 installerte museet ny avfallshåndtering. Det nyoppussede Bybygg benytter jordvarme, og det er inngått nye avtaler for drift av bygningen.

Etter den omfattende tilstandsvurderingen for hele bygnings-samlingen som ble gjennomført i 2019, er det mulig å følge utviklingen for tilstand mer presist. Det arbeides planmessig for å hente opp forfallet i bygningssamlingen. Tilstandsgraden (TG) for 163 bygninger i samlingen fordeler seg slik:

TG1 74 bygninger (Svake symptomer)
TG2 61 bygninger (Vesentlig symptomer)
TG3 28 bygninger (Kraftige/alvorlige symptomer)
Det har blitt 4% flere bygninger i tilstandsgrad 1 i løpet av 2021, som viser en positiv utvikling i opphenting av etterslepet.

Systematisk forbyggende vedlikehold i bygningssamlingen blir stadig viktigere, med økende nedbørmengder og som følge av det økende fare for fuktrelaterede skader. Seksjonen avsetter 2-3 måneder årlig, dedikert ettersyn og forbyggende vedlikehold. Dette er helt nødvendig for å være i forkant og hindre akselererende følgeskader.

Museet arbeider kontinuerlig med kunnskapsutvikling, og deltar i flere museumsnettverk; Herregårdsnettverket, Mangfoldsnettverket, Samisk museumsnettverk og Bygningsvern. Trass i pandemien har museet også i 2021 mottatt studenter i praksis. Det har også vært foretatt en avgrenset mengde inntak til samlingene.

* For total oversikt over vedlikehold Norsk Folkemuseum - se vedlegg 1 på slutten av årsmeldingen.

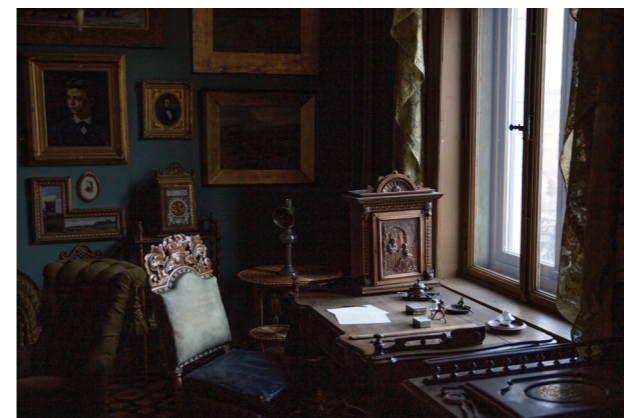

Den blå salong i Ibsens leilighet. Foto: Haakon Harriss, Norsk Folkemuseum.

IBSEN MUSEUM & TEATER

I statsbudsjettet for 2018 gav Kulturdepartementet Stiftelsen Norsk Folkemuseum (SNF) i oppdrag å utvide driftskonseptet ved Ibsenmuseet i samarbeid med Nationaltheatret. Bygninga vart oppgradert av Victoria Eiendom, og stiftinga Norsk Folkemuseum har inngått ein langsiktig leigeavtale. Oppgraderte lokale vart overteke på tid og budsjett i januar 2021, og det nye Ibsen Museum & Teater er fysisk klar til ny aktivitet.

Det har ikkje vore driftsmiddel i 2021, men planar og aktivitetar har vore gjennomførte. Ibsens leilegheit er tilbakeført og ferdig sett i stand, gjenstandane er konserverte og avfotograferte. Arbeidet med ny hovudutstilling er også sett i gang. Eit integrert museum og teater vil kunne involvere og engasjere publikum på fleire flater og i fleire sesongar. Medan vinter/vår og seinhaust vil rette seg mot Oslopublikum og skoleelevar, vil sommarsesongen i større grad gi eit tilbod til turistane, både nasjonale og internasjonale.

Ibsens arbeidsværelse. Foto: Haakon Harriss, Norsk Folkemuseum.

Planen er eit breitt tilbod, som både skal møte ungdommar og skoleverk og internasjonale turistar. Museet vil ha formidling både i Ibsens leilegheit, i ny fast utstilling, og på sikt i skiftande utstillingar. Ibsens leilegheit er ein av få forfattarmuseum som i stor grad er tilbakeført til forfattarens bruk og liv, og vekker stor interesse internasjonalt. Basisutstillinga «Ibsen i verden» vil leggje vekt på dramatikken og dramatiseringar i samspel med kunnskap om forfattaren, og skiftande utstillingar kan ta opp tematiseringar etter relevans og ønske.

Gjennom aktiv bruk av dramatiseringar av Ibsenutdrag, ved tilsette skodespelarar, vil formidlinga bli fornya og levandegjort for nye grupper. Med teatersalen er det no endeleg rom for å kunne vise Ibsen for publikum på fast basis, i tre sesongar.

Teatersalen har plass til 133 gjester. Foto: H. Harriss, Norsk Folkemuseum.

Riksdebatt 2021, Foto: Eidsvoll 1814.

EIDSVOLL 1814

Tall på billettsalg: 16 572

Tall på åpne dager: 257

Tall på årsverk: 17

Billettinntekter: 999 515

Leieinntekter: 0

Salg av varer og tjenester: 2 411 956

Tilskudd og gaver: 0

- Åpnet to nye egenproduserte utstillinger: «Revolusjonstid» (midlertidig i Wergelands hus) og «Jernverksmodellen» (permanent ute).
- Vi har hatt en betydelig digital satsing som har gitt økte besøkstall på nett. Vi har videreutviklet «Ring Rikssalen» som digitalt supplement for skoleklasser, overtatt Min Stemme på egen plattform, og utviklet digital 17.mai (med kulturminister Abid Raja, Birgit Skarstein, Alexandra Rotan, Narum, Jonas Rønning, m.fl.).
- Vi utviklet et ungdomsprosjekt før og under stortingsvalget med Riksdebatt, læringspakken Førstegangsvelgeren, Demokratiets dag, og tilpassede omvisninger og digitale tilbud, og sommertilbudet «Tidsreiser 1814» for barnefamilier.
- Vi har deltatt i tre internasjonale forskningsprosjekter og gitt ut boken «Transatlantiske forbindelser – norsk-amerikanske relasjoner i 200 år» i prosjektet Founding Fathers across the Atlantic.

Eidsvoll 1814 har som kjerneoppgave å forvalte Eidsvollsbygningen, Norges nasjonalmonument, hvor den norske grunnloven ble skrevet, debattert og stemt over i 1814. Museet formidler hvordan den ble den viktigste byggestein for utviklingen av det norske demokratiet og det moderne Norge. Museet har en særskilt oppgave for demokrati læring overfor barn og unge.

Året 2021 ble som året før sterkt preget av den pågående pandemien. For andre år måtte normal avvikling av arrangementer og formidlingstiltak i toppmåneden mai avlyses og erstattes med smittevennlige, digitale tilbud. Likevel var det et aktivt år, med fokus på fornyelse. Vi har tatt imot skoleklasser gjennom alle deler av året der det var mulig, utviklet tre DKS-tilbud og tilbudt «Ring Rikssalen» som erstatning for fysisk besøk i perioder med høy smitte. Vi har avholdt 19 arrangementer og åpnet tre utstillinger («Revolusjonstid», «Den nye planeten», og «Jernverksmodellen»).

Av høydepunkter i 2021 vil vi trekke fram det nye sommertilbudet for barnefamilier, «Tidsreiser 1814», med vandreteater, spesialomvisninger, sommerkino og spesialtilbud i butikk og kafé. I september lanserte vi flere tilbud knyttet til Stortingsvalget 2021, med Riksdebatt, Førstegangsvelgeren, Demokratiets dag, og tilpassede omvisninger og digitale tilbud. Av forskningsaktivitet har vi avholdt siste seminar i prosjektet Founding Fathers across the Atlantic – history and legacy in Norway and USA med deltakere fra Argentina, Storbritannia, USA og Norge. Prosjektets bok 2, «Transatlantiske forbindelser – norsk-amerikanske relasjoner i 200 år», ble lansert i oktober. I tillegg har vi deltatt i tre forskningsprosjekter "In-

Avdukning jernverksmodell. Foto: Eidsvoll 1814.

creasing Democratic Competency and HR Awareness among Young People» (FIHRM), herregårdsprosjektet "Opphøyet og oversett" (KR) og "Eidsivatingprosjektet" (CAS).

På digitaliseringsfronten har vi utvidet og utviklet det digitale tilbudet Ring Rikssalen til skolene, vi har forsterket innsatsen på Min Stemme og overtatt hele dette læringsnettstedet på egen plattform. Vi produserte og avholdt digitalt 17.mai fra Rikssalen, med taler (Birgit Skarstein og Abid Raja), musikk (Alexandra Rotan og Narum), humorinnslag (Jonas Rønning), historiske innslag (flaggets historie) og kjendishilsener, som erstatning for 17.mai-fest i parken. Vi har hatt økning av nettbesøk og facebook-bruk, men særlig på Min Stemme under stortingsvalget.

Foruten omfattende deltakelse i strategiarbeidet, har vi utviklet både digitale løsninger, nye tilbud rettet mot barn og ungdom, og fortsatt arbeidet med prosjekt Wergelands hus 2023 for videre innholdsutvikling, valg av samarbeidspartnere og anbudsprosess i 2022. Besøkstallene for 2021 var gode etter pandemiforholdene, men vi må jobbe videre med å utvikle Eidsvoll 1814 som en attraktiv turistdestinasjon for å sikre nytt publikum og gjenkjøp etter pandemien.

Vandreteater Tidsreiser 1814. Foto: Eidsvoll 1814

Åpen dag Gartneriet. Foto: Bygdø Kongsgård.

BYGDØ KONGSGÅRD

Tall på billettsalg: 1676

Tall på åpne dager: 250

Tall på årsverk: 25

Billettinntekter: 502 292

Leieinntekter: 2 376 926

Salg av varer og tjenester: 8 328 044

Tilskudd og gaver: 1 044 682

- Etablering av ysteri på Bygdø Kongsgård prosjektet. Ideavklaringsrapporten som er støttet av innovasjon Norge ble avsluttet og arbeidet med Statsbyggs muligheitsstudie ble påbegynt i november.

- Ombygging av tidligere melkegrav til kalvingsbinger ble gjennomført.

- Det ble besluttet at Bygdø Kongsgård skal overta driften av Rohdeløkken kafe.

Stiftelsen Norsk Folkemuseum forvalter Statens eiendom, gårdsbruket på Bygdø Kongsgård. Avdelingens kjerneoppgaver er drift og forvaltning av Bygdø Kongsgårds arealer og bygninger. Grovfôr og melkeproduksjon er hovednæringsveien innenfor det økologiske landbruket. Avdelingens formidlingsoppdrag løses gjennom drift av rideskolen, kurs i gartneriet og omvisninger og arrangementer på gården. Gården driver servering og videreføring av melk, frukt og bær. Avdelingen har ansvaret for hagebruk, historisk landbruk og husdyrhold i friluftsmuseet.

2021 var det første hele året med bruk av melkerobot i fjøset. Som følge av installasjon av melkeroboten og solid oppfølging fra de som har ansvar for fjøset har melkemengden økt med ca. 100.000 liter i forhold til produksjonen i 2020. Det er levert elitemelk gjennom hele 2021. Etter en forsmak av sommer i april ble det kaldt og vått i mai etterfulgt av en varm og tørr juni. Juli ble omtrent på normalen i forhold til temperatur og nedbør, mens august var tørr, men med normal temperatur. Vi endret noe på innhøstingsmetoden i 2021, ved at vi fikk slått og presset rundballer tidlig i første slåtten. Dette ble gjort for å øke innhøstingshastigheten som igjen førte til økt kvalitet på høstet grovfôr, noe resultatet av forprøvene viser. Som en følge av at vi har tatt i bruk melkerobot ble Fjøsjordene delt opp i flere skifter med enkle strømtråder. Beitesystemet må sies å ha fungert, og kyrne har hatt tilgang på mer grovfôr på beite. Melkeroboten har gjort det mulig å ha «fri flyt» for kyrne ut og inn av fjøset hele døgnet i beiteperioden.

Debio gjennomførte den årlige revisjon av gårdsdriften, det historiske landbruket og serveringen i Gartneriet i forhold til godkjenning av økologisk drift. Det har blitt holdt egenrevisjon i forhold til KSL-regelverket.

Hagebruket i Gartneriet og på Gården har gitt gode avlinger som danner grunnlaget for serveringen sammen med leveranser fra ysteriet og tilgangen på kjøtt fra gårdsbruket. Store deler av 2021 har serveringen vært påvirket av diverse corona-restriksjoner. Dette har gjort at vi ikke har kunnet utnyttet serveringen fullt ut, men i de «åpne» periodene har det vært gjennomført diverse selskaper og andre tilstelninger

Butikk i Gartneriet. Foto: Bygdø Kongsgård.

på Gartneriet. Alle planlagte kurs på Gartneriet ble gjennomført i tillegg til at en del kurs om ble utsatt fra 2020 ble tatt opp igjen. Kongsgårdseminaret og åpen dag på Gartneriet ble avholdt som planlagt.

Sæterhytten som selskapslokale har hatt en god sesong på tross av corona-restriksjonene.

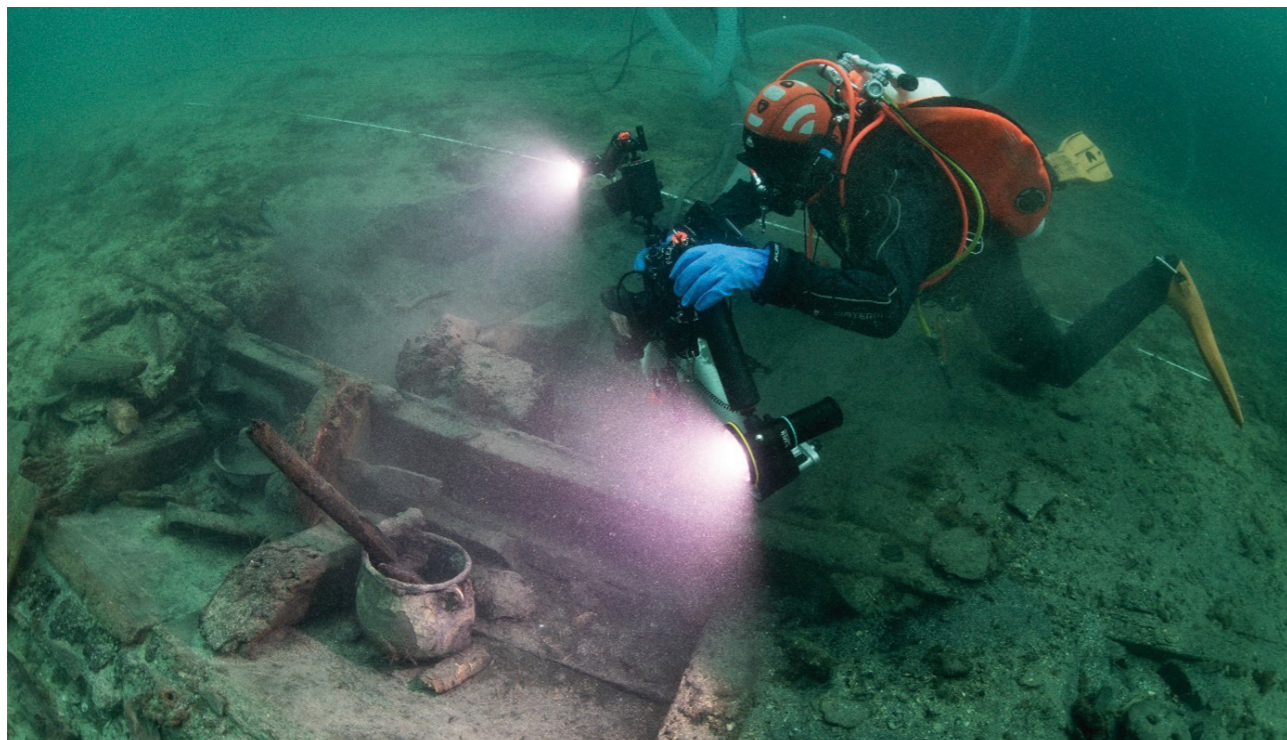
Rideskolen har gjennomført planlagte kurs med unntak av voksenkurs i de periodene corona-restriksjonene satte en stopper for trening for voksne. Ved utgangen av 2021 er det om lag 200 deltakere i rideskole pr. uke. Andre halvår av 2021 ble det igjen mulig å ta imot besøkende skoleklasser og barnehager på Gården. Vi opplevde god pågang i bookinger og endte på 1650 besøkende barn/unge fra skolestart i august og ut året.

Statsbygg har ferdigstilt rehabiliteringen av Villa Gjæa og har avsluttet første trinn i rehabilitering av hovedbygningen på Hengsengen. Tre av leilighetene på Strømsborg har også blitt pusset opp og leid ut. Gårdsfullmektigboligen og en av leilighetene i Blokk II har blitt pusset opp innvendig.

Det er gjennomført vanlig skjøtsel av arealene i friluftsmuseet og historisk landbruk har bidratt i landbruksrelatert formidling i friluftsmuseet. På Bygdø Kongsgård har det blitt ryddet langs mange av veiene i Kongeskogen og langs jordekanter.

Planting i Gartneriet. Foto: Bygdø Kongsgård.

Utgraving av Providentz. Foto: Norsk Maritimt Museum.

NORSK MARITIMT MUSEUM

Tall på billettsalg: 19 290

Tall på åpne dager: 215

Tall på årsverk: 30,3

Billettinntekter: 1 682 643

Leieinntekter: 1 071 884

Salg av varer og tjenester: 15 610 981

Tilskudd og gaver: 276 293

• **Åpning av utstillingen «Oppdag havet» 16. juni.**

• **Åpning av utstillingen «Sjøfart i koronakrise» 25. november.**

• **Oppstart av 3-årig ungdomsprosjekt «Ungdom søker Svanen» 1. mai.**

• **Oppstart av 2-årig veteranprosjekt «Medvind» 1. mai.**

Museets hovedarbeidsområder er kystkultur, sjøfartshistorie og marinarkæologi. Vi skaper opplevelser og refleksjon rundt menneskers bruk av kyst, sjø og hav i fortid og samtid for framtiden.

Ferdigstilling av utstillingene i Båthallen har vært en prioritert oppgave. Det er også klargjort utstillingsareal for nytt båtbyggeri. Her skal vikingbåt fra Gokstadfunnet rekonstrueres for åpen scene. Originalbåten er lånt ut fra Kulturhistorisk Museum. Begge utstillingene åpner i 2022.

Den 16. juni åpnet «Oppdag havet», en magisk undervannsverden for barn og unge. Utstillingen er støttet av Handelens Miljøfond og produsert i samarbeid med Pjotr Sapegin og Kristin Günther. Hovedmålet er å gjøre de besøkende glad i havet og skape interesse for og refleksjon om en av vår tids største utfordringer; plastforurensing og marin forurensing av havet. Utstillingen har vært meget godt besøkt. Gjennom dokumentasjonsprosjekt ble det satt fokus på hvordan sjøfolks hverdag ble preget av koronakrisen. Utstillingen «Sjøfart i koronakrise» åpnet 25. november. Den skal også vises i Bergen og Stavanger.

Arkivet etter Oslo Rederiforening ble ordnet. Det omfangsrike arkivet omfatter perioden 1910-2009 og dokumenterer rederiet som viktig samfunnsaktør.

Ungdomsprosjektet «Svanen søker mannskap» og veteranprosjektet «Medvind» startet opp i mai. Med «Svanen» som arena settes fokus på mestring og læring knyttet til seiling og sjømannskap. Det er gjennomført sikkerhetskurs for sjøfolk (IMO 50) for 14 veteraner. Ungdomsprosjektet har hatt høy aktivitet; totalt 1900 timer. Mange nye ungdommer har kommet til for å seile og stelle skuta.

Museet har en aktiv venneforening, og den faste søndagsaktiviteten «Barnas båtverksted» har hatt et oppsving i 2021 med nye besøksrekorder!

Arbeidet med rapportering, konservering og dokumentasjon knyttet til utgravingene i Bjørvika har vært en sentral opp-

Ungdomsseilas på Svanen i 2021. Foto: Norsk Maritimt Museum.

gave gjennom året. Det er gjennomført 27 registreringsundersøkelser i henhold til kml §9. E 39-undersøkelsene i Agder har fortsatt langs traseen i samarbeid med Kulturhistorisk Museum, Agder fylkeskommune, Stavanger Maritime Museum i tillegg til Nye Veier selv. I april ble det gjennomført en kartlegging av vraket av Slesvig ved Missingene i Fredrikstad.

I september ble det gjennomført en dokumentasjon av vraket av den irske skuta Providentz. Skuta gikk ned i 1721. Funnet skapte stor interesse både i Irland og her hjemme.

I 2021 videreførte museet granskingen av et forlissted datert ca. 1030 ved Ulvøysund i Lillesand. Det er også gjennomført registrering med sonar og undervannsdroner i havna i Barentsburg, og grav sjakt over Flisevraket i Selør for å ta dateringsprøve.

EEA grants prosjektet «Water World» i samarbeid med CNANS startet opp med workshop i Lisboa om 3D-skanning høsten 2021. 22. september ble det avholdt jubileumsseminar om «Hav, is, kyst og mennesker» på Norsk Maritimt Museum. Kulturrådsprosjektet «Digitalisering av tradisjonsbåter ved norske museer» ble igangsatt i november. Det digitale infrastrukturprosjektet «Fra felt til fil til folk» med støtte fra Kulturrådet ble avsluttet i desember.

Åpning av Sjøfolk i koronakrise; Hans Sande fra Norsk Sjøoffisersforbund og prosjektleder Elisabeth Koren. Foto: Norsk Maritimt Museum.

Jul på Bogstad. Foto: Bogstad Gård.

BOGSTAD GÅRD

Tall på billettsalg: 5 882

Tall på opne dager: 208

Tall på årsverk: 9,9

Billettinntekter: 427 639

Leieinntekter: 1 935 671

Salg av varer og tjenester: 4 587 623

Tilskudd og gaver: 823 293

***inkl kommune**

- Utstillingen *Bogstads glass og porselen* 26. mars 2021 – 23. januar 2022 i Østfløyen
- Utstillingen *Til bords* 29. mai – 3. oktober i museet
- Ungdomsprosjektet: *Pizzabaking i 1700-talls vedfyrt bakerovn*
- Familiearrangement: *Jul på Bogstad* (2100 besøkende)

Bogstad Gård har en attraktiv beliggenhet og er enestående i sitt slag. Den gamle herregården har svært høy autentisitet og en åpen profil. Utstillingen *Bogstads glass og porselen* ble vist i Østfløyen, og et temahefte med samme tittel ble utgitt. Bogstad inviterte også til *Til bords*, med i alt seks profilerte kunstnere og erfarne «borddekkere» til en mønstring i museet. Utstillerne fikk tildelt hver sin sal, og dekket enten bord med egne objekter eller stilte ut kunstobjekter. For første gang var det tilbud om *Åpent museum* en søndag i måneden der publikum kunne gå på egen hånd i hovedbygningen. I tillegg var det to arrangementer som underbygget årets utstillinger

under vignetten *BOGSTAD SPESIAL*. Videre arrangerte Bogstad *Romantikk og wienervals* med fulle hus, og to konserter til skal avvikles i mai 2022. Arrangementet *Livet på storgården* måtte dessverre avlyses på grunn av pandemien. Som et ledd i stiftelsens ungdomsprosjekt ble ungdom en kveld invitert til pizzabaking på Bogstad. Det foregikk i den gamle 1700-talls bakerovnen i bryggerhuset, dagens kafé. *Jul på Bogstad* var årets finale. Tradisjonen tro var det julemarked, juleverksted og julepyntet hovedbygning for publikum å oppleve, blant mye annet. Bygge- og utstillingsprosjektet i Østfløyen ble forsinket som følge av pandemi og sykdom. Prosjektet ble tatt opp igjen høsten 2021, og åpningsutstillingen er planlagt høsten 2022. Smittevernrestriksjonene førte til en noe lavere inntekt i selskapsavdelingen enn normalt, og deler av dette ble hentet inn ved å leie ut våre lokaler til location, blant annet til NRKs julekalender «Kristiania Magiske Tivolitheater». Inntekter i kafeen er også preget av koronarestriksjoner, men butikk- og kafédriften sørget likevel for en jevn tilstrømming av gjester. Kun ett av tre familiearrangementer ble gjennomført grunnet smittevernrestriksjoner. Dette, i tillegg til antallsbegrensninger på omvisninger, har ført til lavere billettinntekter enn budsjettert. Av viktig vedlikehold skal nevnes at to mindre taklekkasjer rundt pipeløpene på hovedhuset ble tettet, og at rehabilitering av taket på «Brakka» startet i desember av Bymiljøetaten. En omlegging av hele taket på Stabburet er nå finansiert og skal utføres våren 2022. Nede i parkanlegget ble en stor eik felt grunnet skader som følge av uvær. En stor brannskadd lind i «Gata» ble felt da den sto i fare for å falle over Smien. I selskapslokale har vi konvertert lyssystemet i vår største sal til å håndtere LED-teknologi. Vår smie har nå inngått en leieavtale med en lokal hovslager.

Audun Kjus og Cathrine Hasselberg produserer podcasten «Virus». Foto: Audun Kjus, Norsk Folkemuseum.

DOKUMENTASJONSAVDELINGEN

Dokumentasjonsavdelingen er en fellesavdeling som leverer tjenester til alle museene i stiftelsen. I tillegg betjenes eksternt publikum ut fra samlingene som finnes innen arkiv, bibliotek, fotoarkiver og dokumentasjonen innen gjenstandsforvaltningen. Avdelingen har 16 fast ansatte, 2 prosjektansatte, samt 15 frivillige som jobber med arkiv og fotoarkiv. Norsk Etnologisk Gransking inngår som enhet i avdelingen. Norsk Etnologisk Gransking er en enhet som, i tillegg til forvaltning av NEG-samlingen, driver innsamling, formidling og forskning på muntlig historie og minnemateriale.

STATISTIKK

Fotoarkivene er svært etterspurte kilder til ulike formål. Aktiviteten på DigitaltMuseum er jevnt høy, og stiftelsen får mange tilbakemeldinger på materialet som ligger tilgjengelig. Billedbyrået har i 2021 mottatt om lag 670 henvendelser/bestillinger inn mot fotosamlingen. Det ble fakturert for 35 tegningsbestillinger i fjor, i hovedsak hos NMM. Av de er det fakturert totalt 255 bestillinger med inntekter på kr. 213 tusen.

Innen arkivtjenesten har vi mottatt ca. 25 hm nytt arkivmateriale. Det er ordnet og katalogisert ca. 29 hm, og vi har publisert 274 arkivkataloger på Arkivportalen.

Vi har digitalisert ca. 101 240 sider analogt materiale. Lesesalen har hatt 32 besøk og det har vært lånt ut 158 arkivsaker. Vi har mottatt og besvart 240 skriftlige henvendelser gjennom saksbehandlersystemet.

Else tar HMS på alvor. Foto: Anja H. Langgât, Norsk Folkemuseum.

Bibliotekene har hatt 84 utlån til eksterne og 79 utlån til interne, samt 40 innlån fra andre bibliotek. Bibliotekene har hatt en tilvekst på 410 bokutgivelser og 157 periodika og publikasjoner.

Avdelingen jobber kontinuerlig med tilgjengeliggjøring og formidling av samlingene gjennom studiebesøk, digitale kanaler og stiftelsens bildebyrå. Stengte museer har bidratt til at formidling av samlingene i større grad har foregått digitalt fremfor fysiske besøk i lesesal og bibliotek. Det har vært en økning i antallet henvendelser om samlingene og bruk av samlingene.

Løpende driftsoppgaver er en stor aktivitet ved Dokumentasjonsavdelingen, også gjennom 2021. Her inngår forvaltning, digitalisering og formidling av museets samlinger, men også kvalitetskontroll, support og utvikling av museenes digitale forvaltningssystemer, forebyggende samlingsforvaltning og IPM-kontroll.

Det gjennomføres også dokumentasjonsarbeid av stiftelsens virksomhet, samt andre formidlings- og dokumentasjonsprosjekter. Til tross for korona-pandemien har avdelingen hatt en høy aktivitet gjennom hele året, men det har vært noen omprioritering av oppgaver for å tilpasse til mest mulig hjemmekontor.

FORMIDLING

Dokumentasjonsavdelingen har bistått inn i flere aktivitet- og utstillingsprosjekter ved museene i stiftelsen, blant annet *Båthallen*, *Bååstede* og *TidsRom*. I dette arbeid har det vært utført gjenstandsfoto, dokumentasjonsfoto, digitalisering,

Lysbildearkivet etter Peter J. Sørå, sekretær for IOGT i mellomkrigstiden, er et av arkivene som ble pakket om i løpet av året Foto: Anja H. Langgât.

retusjering, researcharbeid, billedredaksjonelt arbeid, tekstproduksjon og bistand innen filmproduksjon.

Av andre formidlingstiltak har avdelingen ved Norsk Etnologisk Gransking, blant annet produsert Podkastserien Virus – 11 episoder med utdrag fra museets korona-innsamlinger, samt boken Virus – tekstsamling med utdrag fra museets koronainnsamlinger. Begge disse i samarbeid med foreningen Memoar. Dokumentasjonsavdelingen har vært aktivt medlem i redaksjonen for sosiale medier ved avdeling Norsk Folkemuseum og har deltatt i formidlingen av arkiv og fotosamling på sosiale medier.

INNSAMLING

Tilvekstene til de ulike arkivene har blant annet bestått av to økter med innsamling av minner knyttet til koronatiden. I tillegg har avdelingen bidratt med metodisk og teknisk støtte til koronainnsamling av minner ved Norsk Maritimt Museum. Avdelingen har ledet og brakt prosjektet «Fotografen forteller» i havn. Prosjektet bearbeidet videointervjuer med fotografer for publisering/arkivering på Minner.no.

Innsamling av foto og arkiv fra fotofirmaet J.L. Nerlien/Kodak Norge i forbindelse med forskningsprosjektet "Norsk Fotohistorie 1940-2010". Vi har i løpet av året tatt inn to nye, store papirarkiver i stiftelsen: Oslo Rederiforenings arkiv og Den Norske Turistforenings arkiv. Arkivene er ordnet, pakket og katalogisert i Asta.

FORVALTNING

I samarbeid med konserveringsavdelingen og samlingsgrup-

pa startet avdelingen i løpet av 2021 arbeidet med revisjon av stiftelsens samlingsforvaltningsplan med mål om å utvikle stiftelsens interne "Håndbok for samlingsforvaltning" i henhold til ny versjon av Spectrum (5).

Katalogiseringen og digitaliseringen av Norsk Etnologisk Gransking arkiv og fotosamling har ført til at 1399 fotografier har blitt digitalisert. I tillegg har det blitt digitalisert om lag 20 000 dokumenter fra Norsk Etnologisk Granskings historiske personmapper/minnemateriale.

Katalogisering og publisering av konstruksjonstegninger ved Norsk Maritimt Museum har blitt prioritert. Her har tegninger av Jan Hermann Linge og Arne Emil Christensen blitt gjort tilgjengelige for publikum. Fra Norsk Folkemuseums samling har Arne Berg sine oppmålingstegninger blitt gjort tilgjengelige gjennom digital katalog, eller som digitale versjoner via DigitaltMuseum.

Det har vært arbeidet med skanning og publisering av D. M. Aall brevsamling på Digitalarkivet. Likeledes har arbeidet med skanning og katalogisering av strikkeoppskrifter fra Husflidens Mønstersamling også vært prioritert. Katalogisering av museets egne konserveringsrapporter er startet og vi rapporterer til prosjektet "Bevaringsplan for privatarkiv i Oslo!".

Biblioteket ved NMM har holdt stengt i nesten ett år pga. vakant stilling, så etter åpning har det vært prioritert å følge opp etterslep i registrering og katalogisering. Det har vært gjennomført et forprosjekt for å slå sammen de to biblioteksystemene stiftelsen benytter.

FORSKING OG UTVIKLING

Innenfor forskning og utvikling har det vært høy aktivitet.

Publiseringer og foredrag

- **Foredrag:** Anja H. Langgât: *Kodak and the Introduction of Colour Film Among Norwegian Amateur Photographers in the 1960s*. Webinar Victoria and Albert Museum høst 2021
- **Foredrag:** Anja H. Langgât: *Foto som forbruksvare – markedsføring av kameraer til amatørfotografer på 1960- og 70-tallet*. Museenes forskerkonferanse. Høst 2021
- **Foredrag:** Anja H. Langgât: *Kampen mot Kodak: Entreprenørskap og merkevarebygging hos Preus Foto på 1970-tallet*. Seminar Fotografiske roller og praksiser 1940-2011 vår 2021
- **Foredrag:** Tinna Ludviksdottir: *Bogstad gårds fotosamling*. Landskonferansen Foto, Preus Museum, Horten 11/2021
- **Foredrag/Snapshot:** Kaja Rosenqvist: *Et landemerke i skipsfotografier – Clifton suspension bridge*. Landskonferansen Foto, Preus Museum, Horten 11/2021
- **Foredrag/Snapshot:** Kaja Rosenqvist: *Fortidens farger – Kolorering av gamle foto*. Landskonferansen Foto, Preus Museum, Horten 11/2021
- **Artikkel – Anja H. Langgât:** *J.L. Nerlien og innføringen av fargefilm blant norske amatørfotografer på 1960-tallet*. Historisk Tidsskrift nr.3/2021
- **Katalogartikkel – Anja H. Langgât:** *Fra håndverk til automatisering og masseproduksjon. Preus Fotolaboratorium 1960-1980*. Preus Museum, Horten. Katalog til utstillingen "Fotografen - kunst, håndverk og automatisering" høst 2021
- **Artikkel – Linnea Bjørk:** *Relasjonell dokumentasjonspraksis. Om Primus' potensial for dokumentasjon av museale objekters forbindelser*. By og Bygd nr. 48
- **Artikkel – Audun Kjus:** *Det store spørsmålet. En utpakking av det innpakke frieriet*. Ferdigstilt artikkel for nordisk forskningsantologi. Under utgivelse.
- **Artikkel – Audun Kjus:** *Spill med magiske sirkler. En utforskning av lek-ritual kontinuumet*. Ferdigstilt artikkel for nordisk forskningsantologi. Under utgivelse.
- **Artikkel – Else Plahter Rosenqvist og Hege Rød Segerblad:** *Fra forvirring til formidling. Arkivet på Norsk Folkemuseum de siste 25 årene*. By og bygd 48:2021
- **Artikkel – Alexander Lindbäck og Ragnhild Dannevig:** *KulturNav og konserveringsterminologi*. Norske konserver nr. 2/2021

Konferansepanel/seminarer

- SIEF 2021, Panel om lek og ritual: "Making and breaking the bonds of play and ritual" (Audun)
- Avslutningsseminar Minner-prosjektet (Audun)
- Seminar: "Fotografiske roller og praksiser 1940-2011" vår 2021, i samarbeid med Preus Museum. Forskningsseminar tilknyttet prosjektet "Norsk Fotohistorie 1940-2010" (Flere)
- Deltakelse i Nettverk for privatarkiver i Oslo (Flere)
- Deltakelse på Arkivforbundets årsmøte og Privatarkivkonferansen (Flere)
- Deltakelse i Fotonettverket og Landskonferanse foto (Flere)

Redaksjonelt arbeid

- Redaksjonsmedlem i Tidsskrift for Kulturforskning (Audun)
- Redaktørgruppe bok Norsk Fotohistorie 1940-2010 (Anja)
- Redaksjonsmedlem By og Bygd nr. 50, spesialnummer om foto (Anja)
- Redaksjonsmedlem Mennesket og havet (Hjørdis)

Samarbeidsprosjekt

Stiftelsen har ledet forskningsprosjektet «Norsk Fotohistorie 1940-2011», som er forankret i Norges Fotografforbund og Fotonettverket, og støttet av Kulturrådet i perioden 2018-2020 gjennom programmet «Forskning i museer». Prosjektet ledes og drives av Norsk Folkemuseum i samarbeid med Norsk Teknisk Museum, Preus Museum og Nasjonalbiblioteket. I prosjektet inngår også koordinering av dokumentasjonsprosjektet «Fotografen forteller» på minner.no, samt bokprosjektet «Norsk Fotohistorie 1940-2010». I prosjektet har stiftelsen bidratt med seminarer, foredrag, vitenskapelige artikler, i tillegg til forskningskoordinator og redaktør for bokverket Norsk Fotohistorie som er planlagt utgitt i 2023.

- Avdelingen har bidratt i det kulturrådsfinansierte pilotprosjektet som innfører forskningsregistreringssystemet Cristin i museene. Etter pilotperioden ble prosjektet videreført ut 2022.
- Avdelingens fotografer og fotoarkivarer er aktive medlemmer i IFF, Institusjonsfotografenes forening.

Digitale utviklingsprosjekt

- SAMLA: Fireårig NFR-støttet prosjekt – infrastruktur for forskning. Audun Kjus er arbeidspakkeleder for vår del, som digitaliserer tre av Norsk Etnologisk Granskings arkivserier. Vi deltar også i utformingen av infrastrukturen. Prosjektet løper ut 2024.
- Minner – samlingssted for samtidsdokumentasjon: Treårig nettverks og utviklingsprosjekt gjennom Samtidsnett, med formålet å styrke museenes evne til å samle intervjuer og annet minnemateriale. Delt prosjektledelse mellom oss (Audun) og Lillehammer museum (Svein Gynnild). Ferdig desember 2021.
- Nasjonale datasett: Konservering. Prosjekt fullført. (Alexander og Ragnhild fra Kons.) Anbudsprosjekt fra Norsk Kulturråd.
- Digitalisering av tradisjonsbåter ved norske museer. Kulturråd støttet prosjekt ved NMM. Startet opp i 2021. Alexander og Haakon deltar. Forts. i 2022.
- Fra felt til fil til folk. Kulturrådsstøttet prosjekt ved NMM.

Samisk runeboomme. Pesticid. Foto: Ragnhild Dannevig, Norsk Folkemuseum.

KONSERVERINGSAVDELINGEN

Konserveringsavdelingen er en fellesavdeling i Stiftelsen Norsk Folkemuseum med ansvar for at det konserveringsfaglige arbeidet i alle stiftelsens enheter utføres i samsvar med felles rutiner. Ut fra avdelingenes årsplaner lager konservering en prioritert plan for året. Stiftelsens hovedprosjekter er styrende for avdelingens planer.

Personal: 9 fast ansatte, 7 Prosjektansatte

DRIFT AV HOVEDMÅL

Hovedoppgaven til konserveringsavdelingen er å bevare gjenstandene best mulig innenfor Stiftelsens og ICOMS regelverk. Dette gjøres primært gjennom forebyggende tiltak ved blant annet å sikre gode oppbevaringsforhold i utstillinger og magasin.

Konserveringen har tilrettelagt for at samlingen skal være tilgjengelig for publikum både ved å drive åpen konservering og tatt imot besøk til samlingen fra publikum og interne forskere som ønsker å se gjenstander fra magasin. Vi har i tillegg ansvar for å ha høy kompetanse på oppbevaring av kjemikalier til bruk i arbeidet, pesticider i samlingen og restverdiredning.

Stiftelsens hovedsatsning har vært rehabilitering av Bybygg med utstillingen «Tidsrom 1600 – 1914» og rehabilitering av Båthallen med ny utstilling. Disse målene har konserveringsavdelingen nådd innenfor de rammer som har vært gitt. Avdelingen har det praktiske ansvaret for Bååstedeprojektet hvor neste fase med fysisk overføring starter i 2022. Avdelingen har drevet intern kompetanseheving, delt av erfaring, utøvd og støttet undervisning av museumsfaglige utdanninger og gitt faglig støtte til institusjoner i Norge og utlandet.

Målet om vitenskapelig forskning er ikke nådd og overføring av gjenstander til ny fjernmagasinshall er ikke ferdigstilt og magasinering av giftstoffer i samlingen ikke utført.

Konsveringsavdelingen har bidratt til flere ulike prosjekter i 2021, med konservering av gjenstander og interiører, utstillingsplanlegging, vurdering og godkjenning av utstillings- og byggemateriale, tilrettelegging for gjenstandsutvalg, konservering og montering av interiører, planlegging av fremdrift av ulike prosjekter og så videre. Diverse konserveringsoppgaver og revisjon ved Eidsvoll og Bogstad er utført. Avdelingen har fulgt opp nye og pågående utlån og innlån. Konserveringsavdelingen har arbeidet videre med Bååstede-prosjektet med møter med de samiske museer og lagt til rette for flere spesialbesøk til den samiske samlingen. Konserveringsavdelingen har fulgt opp forvaltning av Friluftsmuseet, men ikke nådd så mange arealer som ønsket. Avdelingen har planlagt og fullført rehabilitering av Ibsens leilighet, transportert gjenstander fra eksternt magasin til Norsk Folkemuseum for konservering og fotografering før innflytting i 2022.

Konsveringen har bidratt til diverse samlingsforvaltningsarbeid knyttet til kvalitetssikring av rutiner i stiftelsen. Avdelingen har bidratt til inntak av Dagbladets kunstsamling. Administrator av Ecoonline, HMS stoffkartotek og Implementering i stiftelsen.

Deltar i den sentrale arbeidsgruppen for RVR beredskaps-samarbeid Oslo –og Akershus
Pesticid undersøkelse av lokasjoner NF og NMM.
Leder ungdomsprojektet
Deltar i projektet Miljøsertifisering

Konservering av Englelampe for utstillingen Tidsrom, før (til venstre) og etter behandling (til høyre). Foto: Niels Gerhard Johansen, Norsk Folkemuseum.

Foredrag/kurs (webinar) deltatt på i 2021

Totalt for fast ansatte i avdelingen: 20 stykker.

Foredrag holdt av avdelingen internt/eksternt

Totalt: 4

PROSJEKTER/UTSTILLING PRIORITERT UTDRAG:

Bybygg Deltatt i koordineringsmøter gjenstander/utstilling/fremfinning/konservering.

Bååstede Arbeidet med å forberede tilbakeføring av den samiske samlingen har pågått siden 2013. Klargjort første forsendelse til 2022.

Båthallen NMM Konserveringsavdelingen har deltatt i møter og gitt faglig støtte til utviklingen av bygget, samt konservering og utstillingsproduksjon.

Vikingbåt NMM Støttet projektet Vikingbåt.

Ibsen Rehabilitering av leilighet utført etter plan. Konservering av gjenstander utført og pågår videre inn i 2022.

Samlingsgruppen Leder revisjon av samlingsplan og samlingsforvaltningspolitikk samt implementering og opplæring i stiftelsen.

Pesticid/biosid projektet Leder projektet for å avdekke gift i samlingene og i arbeidslokaler og utvikle sikre arbeidsrutiner.

Nasjonale datasett Konservering. KulturNav-prosjekt ledet i samarbeid med Dokumentasjonsavdelingen.

MAGASIN

Forvaltningen av magasinene har hatt full kapasitet, men tilstandsvurdering ikke utført grunnet kapasitetsproblemer. Oppstart prosjekt fjernmagasin grunnet rehabilitering av byggeier.

Magasinbesøk samlingen uttak (Besøkstall tilgjengeliggjøring magasin/konservering)

95 Gjenstander tatt ut fra magasin for studiebesøk, internt og eksternt. Prosjekt uttak kommer i tillegg.

MAGASINERING GJENSTANDER/REVISJON PLASSERING

01.01-31.12.2021

702 objekter fått ny fast plassering i magasin/permanent utstilling i Stiftelsen.

567 objekter som fått fast plassering på NF.

107 objekter som fått fast plassering på NMM.

28 objekter som fått fast plassering på Farmasi.

0 objekter som fått fast plassering på Eidsvoll

0 objekter som fått fast plassering på Farmasi.

UTLÅN/INNLÅN/AVHENDING/

EKSTERNE KONSERVERINGSOPPDRAG I STIFTELSEN

Utlån: 2 avsluttede, 1 nytt og 8 fornyelser. Nye utlån er utsatt grunnet Covid.

Utdrag av eksterne konserveringsoppdrag: (Inntjening) Det Kongelige Slott, Skimuseet, Oslo Kommune Bymiljøetaten, HL-Senteret, Telemark museum og Sørlandet Kunstmuseum.

UTFORDRINGER I 2021

I stiftelsen er det mange prosjekter hvor ambisjonsnivået er større enn kapasiteten til konserveringsavdelingen, og resultat av det er at vi ikke har klart å jobbe med restanser i samlingen eller vedlikeholde faste utstillinger inne og ute, til det nivået som stiftelsen ønsker. Større fokus på koordinering av prosjekter på tvers i stiftelsen og prioritering av konserveringskostnader vil kunne forbedre dette punktet i 2022.

Et avbrekk i strategisamlingen. Fra venstre, Josephine Østern, Torbjørn Ellingsen, Cathrine S. Øiom, Linda Luna- Ruud, Sidsel R. Løvåsen, Lene Sagen, Foto: Bygdø Kongsgård.

KOMMUNIKASJONS- OG MARKEDSAVDELINGEN

Kommunikasjons- og markedsavdelingen hadde pr. desember 6 medarbeidere. Kjerneoppgavene er rådgiving og utførelse av oppgaver innen kommunikasjons- og markedsstrategi, innsikt og analyse, markedsføring, publikumsinformasjon, sponsorsamarbeid, pressearbeid, internkommunikasjon, publikasjoner og grafiske tjenester. Avdelingen er nyetablert i 2021, og under utvikling.

SOMMERKAMPANJEN

For første gang var det felles sommerkampanje i stiftelsen. Fokus var salg av sommerkort gjennom markedsføring av sommeraktivitetene. Det ble utviklet kreativt uttrykk og landingsside. Det var en digital mediaplan, med annonsering i SoMe, betalt søk og nettviser. Kampanjen traff 690.000 unike personer med 4,7 mill. visninger. Det ble solgt 369 sommerkort.

ØKT SYNLIGHET FOR NORSK FOLKEMUSEUM

Det var på høsten 5 markeds kampanjer. Halloween og Jul

hadde størst budsjetter. For ungdomsprosjektet på Halloween var det samarbeid med ungdom om reklamemateriell og SoMe. Resultater Halloween familiearrangement var 1 121 261 visninger/318 391 personer. Til jul var det digital annonsering, bussplakater, print, og utendørs skjermer. Resultater jul var 2 291 126 visninger /666 389 personer. 2 arrangementer på høsten hadde multikulturelle som primærmålgruppe. Det var økt trykk på annonsering i bydeler og lokalaviser i Oslo øst. Facebook på NF har 26.000 følgere (+20% vs 2020), mens Instagram på NF har 14.000 følgere (+92% vs 2020). Nettsiden har økning i brukere og visninger, +37% til 254 949 brukere (vs 2020) og +20% til 804 825 visninger (vs 2020). Det har vært markeds samarbeid med Visit Oslo, og en samarbeidskampanje på SoMe.

NYREKRUTTERING GIR ØKT KAPASITET

Det er rekruttert 2 nye medarbeidere til nyopprettede stillinger, en digital kommunikasjonsrådgiver og en markedsrådgiver til stiftelsen.

Illustrasjon av Sommerkortet 2021. Foto: WAL, Norsk Folkemuseum.

Sommerkortet

Gir inngang til 5 museer for hele familien!

Skummel moro på Halloween. Norsk Folkemuseum.

Halloween

SKUMMEL, SKUMLERE, SKUMLEST!

Søndag 31. oktober

Velkommen til litt skumle opplevelser for små og skrekkblandet fryd for store. Ansiktsmaling, gresskarlykt, spøkelser, heksebrugg, hinderløype, skrekkens sti, djvelsens likbil og mye mer.

● NORSK FOLKEMUSEUM

STRATEGIPROSESS GIR FELLES RETNING

På høsten var det en strategiprosess. Det ble holdt samlinger med gruppearbeid og foredrag. Formålet var å sette felles retning for kommunikasjons- og markedsarbeidet i stiftelsen.

UTVIKLING OG UTFORDRINGER

Brukerinnsikt gir økt strategisk tilnærming: Det er kjøpt lisens til verktøy for spørreundersøkelser, og alle enhetene lærer å sette opp publikumsundersøkelser. Å gjøre markedsundersøkelser gir innsikt fra brukerne og publikum som muliggjør viktig læring og utvikling.

Nytt navn og ny visuell identitet: Det er uheldig at stiftelsen har felles navn som det største museet i stiftelsen. Det skal utvikles nytt navn på stiftelsen og en grafisk profil som gjør kommunikasjonen mer tydelig.

Å engasjere målgruppene effektiv: Effektiv kommunikasjon skapes ved økt kreativitet og riktig kanalvalg. Da mangfold er tydelig mål i strategien, må kommunikasjonen treffe bredere i fremtiden. Generelt skal de digitale kanalene videreutvikles.

Øke presseinnsats: Innsatsen når det gjelder pressearbeid har vært for svak og stiftelsens stemme i samfunnsdebatten har stort potensiale. Det er nå ansatt en egen presserådgiver for å løfte dette.

Kampanjeplakat for Halloween laget av elever ved Elvebakken vgs.

ØKONOMI- OG ADMINISTRASJONSAVDELINGEN

Avdelingen har ansvar for regnskap, økonomistyring, lønn, HR og andre administrative oppgaver for hele stiftelsen. Dette inkluderer blant annet elektronisk tidsregistrering (som danner grunnlag for lønnsutbetalinger), personaloppfølging, HMS, sykefraværsoppfølging og andre personaladministrative oppgaver. Avdelingen har også ansvar for felles kundesenter for hele stiftelsen, kafeer og butikker ved besøksenheterne på Bygdøy.

Avdelingen forbereder utsending av saker til styret. I tillegg har avdelingen ansvar for telefoni og forsikringer. Norsk Folkemuseum yter bistand til Norsk Folkemuseums Venneforening, Norsk Maritimt Museums Venner, Bogstad Gårds Venneforening og til Norsk Farmasihistorisk Museum med medlemsoppfølging, regnskapsføring, bistand ved styremøter og arrangementer.

I tillegg har avdelingen ansvar for IT-relaterte oppgaver for alle museets enheter. Den daglige driften ivaretas av MuseumsIT AS som er museets interne IT-avdeling. Med mange lokasjoner og bruk av ulik programvare og IT-utstyr, er driften omfattende og krever god oppfølging. Det legges stor vekt på sikker og stabil drift med effektive løsninger.

I 2021 er det utført forberedende arbeid til systemfornyelser som skal gjennomføres i 2022. Dette inkluderer både lønnsystem, regnskapssystem og kasse- billettssystem.

HR

HR har hovedansvar for utforming og daglig oppfølging av personalarbeidet i stiftelsen. Stiftelsen har i gjennomsnitt hatt 209 årsverk i 2021. HR er aktiv rådgiver og samarbeider tett med alle lederne i stiftelsen.

I 2021 ble oppfølgingsarbeidet etter medarbeiderundersøkelsen i 2020 sluttført.

En omfattende oppgave for HR er deltagelse i ansettelsesprosesser for hele stiftelsen. I 2021 ble det gjennomført 33 ansettelsesprosesser. Rekrutteringsverktøyet Teamtailor ble tatt i bruk.

En annen viktig oppgave er oppfølging av sykefraværet. Styret og AMU blir holdt løpende orientert om utviklingen i sykefraværet gjennom året. Sykefraværet for 2021 som helhet var på 7,9 % mens for 2020 var fraværet på 5,4 %. Både i 2021 og 2022 har sykefraværet vært påvirket av pandemien.

Stiftelsen har et arbeidsmiljøutvalg (AMU) med seks medlemmer. Direktør, personalkonsulent og avdelingsdirektør fra Eidsvoll 1814 møter fra ledelsens side, mens hovedverneombudet og to verneombud møter fra de ansatte. Utvalget har hatt fire møter i 2021.

Direktør, økonomi- og administrasjonssjef og seniorrådgiver har hatt regelmessige møter gjennom hele året med de til-

litsvalgte fra de fire fagforeningene som har forhandlingsrett. Det legges stor vekt på å ha et nært og godt samarbeid med de ansattes organisasjoner og deres tillitsvalgte.

ØKONOMI OG REGNSKAP

Regnskaps- og økonomifunksjonen utføres samlet for hele stiftelsen med føring av regnskap, oppfølging, kontroll og rapportering. Arbeidet skjer i tett samarbeid med de ulike avdelingene, og det legges stor vekt på å bidra til at stiftelsens arbeid og midler skal utvikles og forvaltes på en best mulig måte. Det gjennomføres månedlig resultatoppfølging. I tillegg legges det stor vekt på økonomisk oppfølging og kontroll av prosjektporteføljen.

Regnskapet for stiftelsen Norsk Folkemuseum viser driftsinntekter på til sammen kr.292 690 942. Inntektene i 2020 var på kr. 264 840 056. I 2019, som var det siste året før koronapandemien, var driftsinntektene på kr. 329 077 186.

Pandemien har hatt store konsekvenser for inntektsutviklingen, men vi ser en økning av driftsinntektene fra 2020 til 2021. Økningen henger sammen med både økt tilskudd, økning i besøk og av de økte egeninntektene. Det har også vært gjennomført en aktiv kostnadsstyring. Regnskapet viser et overskudd på kr 602 340, mot et budsjettet 0-resultat.

Likviditeten har vært tilfredsstillende gjennom hele året. Midlene er plasserte i bank og rentefond.

KAFÉVIRKSOMHET

Norsk Folkemuseum, Bygdøy og Norsk Maritimt Museum
Kafedriften på Norsk Folkemuseum og Norsk Maritimt Museum er samordnet. 2021 har vært preget av koronapandemien. I løpet av året har besøk økt, og på slutten av året var omsetningen tilnærmet like høy som før pandemien i 2019. Begge museene får jevnt over gode tilbakemeldinger fra publikum, og det arbeides med kontinuerlig videreutviklingen av serveringsvirksomhetene.

BUTIKKVIRKSOMHET

Norsk Folkemuseum, Bygdøy og Norsk Maritimt Museum
Også butikksalget har vært påvirket av pandemien i 2021. Det har vært jobbet aktivt for å utvikle butikken med justert vareutvalg for å tilpasse dette til endrede besøksgrupper etter pandemien. Men på samme måte som for kafeene, har salget og besøket vist en god utvikling i siste halvdel av 2021.

VEDLEGG 1: OVERSIKT OVER VEDLIKEHOLD NORSK FOLKEMUSEUM

NF. 110 Borgesmia

Kopibygningen ble fullført med innredningen av smie og snekkerverksted. Både smie og snekkerverksted ble tatt i bruk i deltagende formidling rettet mot barn i sommersesongen.

NF. 013 Stall fra Heimtveiten

Bygningen ble ferdigstilt utvendig.

NF. 082 Bualoft fra Nes

Istandsetting av bygningen ble påbegynt. Belastningsskader ble reparert, hjelpekonstruksjon montert og de fleste sperrer og all taktro ble fornyet.

NF. 072 Løe fra Sandnes

Utskifting av torvhaldskroker, neverkant og torvhald på sørvestre langside.

NF. 071 Stue fra Årheim

Utskifting av torvhaldskroker, neverkant og torvhald på begge langsider.

NF. 010 Fjøs fra Skomedal

Utskifting av torvhaldskroker, neverkant og torvhald på begge langsider.

NF. 026 Stall fra Grønneflåta

Hele bordtaket skiftet ut og låvebroen reparert.

NF. 029 Fjøs fra Ramberg

Pipe over tak ble murt på ny. Ny takteking med bordtak.

NF. 021 Stue fra Søre Rauland, Uvdal

Utskifting av torvhaldskroker, neverkant og torvhald på nordre langside.

NF. 119 Løe fra Holshagen

Deler av bordtaket ble reparert.

NF. 052 Hus fra Hovde

Taket over bislaget ble skiftet.

NF. 205 Hus fra Flisberget 2

Utvendig overflatebehandling og fasadereparasjoner ble fullført.

NF. 194 Hageport fra Årstad

Full istandsettingen av hele portalen gjennomført.

NF. 043 Geitefjøs fra Kvam

Taktekingen ble skiftet ut.

Antakvarisk vedlikehold i Friluftsmuseet. Foto: Norsk Folkemuseum.

VEDLEGG 2: PUBLIKASJONER

STØRRE PUBLIKASJONER OG RAPPORTER

Carrasco, Lotte ; Vangstad, Hilde. *Vaterland 1. Arkeologisk undersøkelse.* Rapport NMM 2021(2). Norsk Maritimt museum.

Engen, Trond; Hobberstad, Lin Cecilie; Wammer, Elling Utvik. *Arkeologisk utgravning og dokumentasjon av Bispevika 22 Bjørnvika, Oslo.* Rapport NMM 2021(1). Norsk Maritimt Museum.

Frydenlund, Bård; Hamre, Torleif Rosager; Avelin, Andre Larsen (redaktører). Transatlantiske forbindelser.

Norsk-amerikanske relasjoner gjennom 200 år. Scandinavian Academic Press.

Gaup, Kåren Elle; Jensen, Inger Elisabeth; Pareli, Leif (redaktører). *Bååstede. The Return of Sámi Cultural Heritage.*

Museumsforlaget.

Norseng, Per G. (redaktør). *Mennesket og havet. Årbok Norsk maritimt museum.* Museumsforlaget.

Ringdal, Siv; Bing, Morten; Berg, Marit (redaktører). *Norsk Folkemuseum ved et tidsskille.* By og Bygd 48. Museumsforlaget.

Valle, Peder (forf.); Lützwow-Holm, Ida; Mørch, Morten Ole (redaktører). *Bogstads glass og porselen.*

Oslo: Norsk Folkemuseum, Bogstad gård.

FAGFELLEVRURDETE FORSKNINGSARTIKLER

Bjørk, Linnea; Werner Olsrud, Janne. *Relasjonell dokumentasjonspraksis. Om Primus’ potensial for dokumentasjon av museale objekters forbindelser.* By og Bygd 48. Museumsforlaget.

Fawsitt, Sarah; Hobberstad, Lin Cecilie. *Computational fluid dynamics: floating a digital Barcode 02.*

I: Archaeonautica 21. Open Sea | Closed Sea Local and Inter-Regional Traditions in Shipbuilding. Proceedings of the Fifteenth International Symposium on Boat and Ship Archaeology. CNRS Editions.

Gabler, Manuel; Uhner, Claes Olof Johan; Sundet, Nils Ole; Hinterleitner, Alois; Nymoen, Pål; Kristiansen, Monica;

Trinks, Immo. *Archaeological Prospection in Wetlands—Experiences and Observations from Ground-Penetrating Radar Surveys in Norwegian Bogs.* Remote Sensing. MDPI.

Koren, Elisabeth Solvang. *The coal trade surplus and merchant seafarers in British-Norwegian relations during the*

First World War. International Journal of Maritime History Volum 33.(3). SAGE

Langgåt, Anja Hysvær. *J.L. Nerlien og innføringen av fargefilm blant norske amatørfotografer på 1960-tallet.*

Historisk Tidsskrift. Universitetsforlaget.

Pilø, Lars; Finstad, Espen; Wammer, Elling Utvik; Post-Melbye, Julian Robert; Rømer, Axel Hee; Andersen, Øystein

Rønning; Barrett, James. *On a Mountain High: Finding and Documenting Glacial Archaeological Sites During the*

Anthropocene. Journal of Field Archaeology 47 (3). Routledge.

Ringdal, Siv. *Men minnene flyttet ikke med. Søsknene fra Lende skrives inn i sitt gamle hjem.*

I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille. By og bygd 48. Museumsforlaget.

Seim, Marie Fongaard. *Utstillingen TIDSRØM 1600-1914. Tingene, menneskene og verden.*

I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille. By og bygd 48. Museumsforlaget.

ANDRE FAGARTIKLER OG SKRIFTLIGE BIDRAG

Christensen, Arne Emil. *Tegning av norsk losbåt i tysk båtbyggeri.* I: Mennesket og havet.

Årbok Norsk maritimt museum. Museumsforlaget.

Eriksen, Inger-Lise ; Sæter, Gjertrud. *Norsk Farmasihistorisk Museum – et dugnadsprosjekt.*

I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille. By og bygd 48. Museumsforlaget.

Gaup, Kåren Elle. *Bååstede, the Return of Sámi Cultural Heritage: An introduction.*

I: Bååstede. The Return of Sámi Cultural Heritage. Museumsforlaget.

Harris, Haakon. *Fotografiet som historieforteller. Norsk Folkemuseum sett gjennom fotografens linse.*

I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille. By og bygd 48. Museumsforlaget.

Hægeland, Linnea. *Dropsene i Kolonialen.*

I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille. By og bygd 48. Museumsforlaget.

Jensen, Inger Elisabeth. *Fortellinger om Norge - et nasjonalmuseum for fremtiden?*

I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille. By og bygd 48. Museumsforlaget.

Jensen, Inger Elisabeth. *The Journey Home: Norsk Folkemuseums Responsibility for Sámi History and Culture.*

I: Bååstede. The Return of Sámi Cultural Heritage. Museumsforlaget.

Johannessen, Jørgen Mamen. *For Konge og Flåten.* Aftenposten Historie. Aftenposten.

Johannessen, Jørgen Mamen. *Forliset av Providentz.* Aftenposten Historie. Aftenposten.

Koren, Elisabeth S. *Isachsen langs iskanten.* I: Mennesket og havet. Årbok Norsk maritimt museum. Museumsforlaget.

Koren, Elisabeth S. *Ruth Haugeland: museets ukjente sjef.*

I: Mennesket og havet. Årbok Norsk maritimt museum. Museumsforlaget.

Langgåt, Anja Hysvær. *Fra håndtverk til automatisering og masseproduksjon. Preus Fotolaboratorium 1960-1980.*

I: Fotografen - kunst, håndtverk og automatisering. Preus museum.

Leisner, Marianne. *Gartneriet at Bygdø Royal estate. Permaculture as Ecological Design.* SEDA magazine. Scottish Ecological Design Association.

Meling, Trond; Aasbøe, Malin Kristin; Uhnér, Claes Olof Johan; Sundet, Nils Ole; Vivås, Arild; Nymoen, Pål; Stylegar, Frans-Arne. *Arkeologi på nye veier - samarbeid på tvers.* Frå haug ok heiðni. Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger.

Muren, Lars Olav Funseth; Haaland, Trude. *Vennligst rør! Sansesjokk i Sagastua?* I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille.

By og bygd 48. Museumsforlaget.

Mørch, Monica. *Revitaliseringsprosjektet ”Kong Oscar IIs Samling” - store planer.*

I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille. By og bygd 48. Museumsforlaget.

Mørch, Monica; Risåsen, Geir Thomas. *Statsminister Dues reiseskrin.*

Museumsbulletinen 90 (1). Norsk Folkemuseums venner, Norsk Folkemuseum.

Norseng, Per G. *Østnorsk kysthistorie med Moss i sentrum.* Kysten. Forbundet Kysten.

Norseng, Per G. *Håkon Haugland: I sjøfartens tid. Arendal 1723–1900. Bind 2. Arendal by- og regionhistorie Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2020.* Heimen 58(4). Universitetsforlaget.

Norseng, Per G. *Hva er sammenhengen mellom «Fish & chips» og is fra Nøtterøy?* Tønsbergs blad 2021. Tønsberg blad.

Refseth, Nina. *Koronaen og museet – ein ny sjanse?*

I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille. By og bygd 48. Museumsforlaget.

Ringdal, Siv. *En förkromad, framstegsoptimistisk vardagsdröm.*

I: Scandinavian Design & USA - Människor, möten och idéer, 1890-1980. Nationalmuseum.

Rosenqvist, Else Plahter; Segerblad, Hege Rød. *Fra forvirring til formidling. Arkivet på Norsk Folkemuseum de siste 25*

årene. I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille. By og bygd 48. Museumsforlaget.

Sandvik, Birte Cathrine; Bing, Morten. *Hjem på museum - fiksjon og fakta.*

I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille. By og bygd 48. Museumsforlaget.

Sletten, Heidi Thöni. *I Færøvyiks kjølvatn.* Voldaminne. Volda Sogelag og Volda mållag.

Sommerfeldt-Colberg, Jørgen. *Jan Herman Linge og OL-båten Soling.*

I: Mennesket og havet. Årbok Norsk maritimt museum. Museumsforlaget.

Sørsdal, Jan Tore ; Mørch, Monica. *Bygdø Kongsgård og Norsk Folkemuseum.*

I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille. By og bygd 48. Museumsforlaget.

Sæter, Gjertrud. Anne Eriksen. *Livets læremester. Historiske kunnskapstradisjoner i Norge 1650-1840.*

Tidsskrift for kulturforskning 2021 (2). Novus.

Wammer, Elling Utvik; Grue, Marja-Liisa P; Hobberstad, Lin Cecilie. *In situ-bevaring av skipsvraket Bispevika 24.*

Et stykke havnehistorie for framtiden. I: Mennesket og havet. Årbok Norsk maritimt museum. Museumsforlaget.

With, Mogens. Raulandstua. *Bygningsarkeologiske spor etter en oppstadjev?*

I: Norsk Folkemuseum ved et tidsskille. By og bygd 48. Museumsforlaget.

Wæhle, Espen; Chirif, Alberto. *Entrevista a René Fuerst.*

I: ”Pour la Conquista de la Autodeterminación. En la cinquentenario de la Declaración de Barbados”. IWGIA.

